

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžsk/38/2017
Identifikačné číslo spisu: 8017200244
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8017200244.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Mariána Trenčana a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu: S. N., narodený XX. R. XXXX, bytom N. XXXX, I., zast.: JUDr. Martin Kírňak, advokát so sídlom Vájanského 43, Prešov, s pracoviskom Strojárska 3998, Snina, proti žalovanému (v konaní sťažovateľovi): Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 7. júla 2017 č. k. 2Sa/10/2017-51, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 7. júla 2017 č. k. 2Sa/10/2017-51 zrušuje a vec krajskému súdu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.
Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č. 27559-2/2017-BA z 27.02.2017 (ďalej tiež „napadnuté rozhodnutie“) sťažovateľ ako odvolací správny orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) a § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení relevantnom pre napadnuté rozhodnutie (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Humenné, č. 11094/2016-HE-DvN z 08.12.2016 (ďalej tiež „prvostupňový orgán“ a

„prvostupňové rozhodnutie“), ktorým prvostupňový orgán podľa § 104 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a čl. 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „základné nariadenie“) rozhodol, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti (ďalej len „dávka“).

Podľa čl. 61 ods. 1 základného nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

Podľa čl. 61 ods. 2 základného nariadenia s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a) sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

Podľa čl. 65 ods. 2 prvé dve vety základného nariadenia úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

Podľa čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

Podľa čl. 1 písm. j), q), r), s) a t) základného nariadenia v citovanom znení na účely tohto nariadenia:

j) "bydlisko" znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva;

t) "doba poistenia" znamená doby prispievania alebo doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, ako ich definujú alebo uznávajú za doby poistenia právne predpisy, podľa ktorých sa dosiahli alebo sa považujú za dosiahnuté a všetky doby, ktoré sa za také považujú, ak ich uvedené právne predpisy považujú za rovnocenné dobám poistenia.

Podľa čl. 11 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania Nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b) situáciu dotknutej osoby vrátane: i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb; iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti; iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov; v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná; vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

Podľa čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami,

na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

Podľa § 104 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v citovanom znení poistenc má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných troch rokoch pred zaradením do evidencie nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky, ak tento zákon neustanovuje inak.

2. Sťažovateľ v odôvodnení napadnutého rozhodnutia reagoval na odvolacie námietky žalobcu, ktorý v administratívnom odvolaní nesúhlasil s posúdením otázky jeho bydliska počas jeho pobytu v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej len „Spojené kráľovstvo“) a tvrdil, že za štát jeho bydliska, kde má aj zvyčajné centrum záujmov, je treba považovať Slovenskú republiku a preto sa na neho vzťahuje čl. 65 ods. 2 a 5 písm. a) základného nariadenia a dávku v nezamestnanosti mu tak má poskytnúť Sociálna poisťovňa. Sťažovateľ, obdobne ako prvostupňový orgán, vychádzal zo zistení, že žalobca bol z pracovných dôvodov na území Spojeného kráľovstva takmer 10 rokov od 26.09.2005 do 12.06.2015; pracoval tam na viacerých pracovných pozíciách u jedného zamestnávateľa, teda išlo o stabilné zamestnanie; žalobca je slobodný a na Slovensko sa vracal za rodičmi raz ročne na dobu dvoch týždňov, počas pobytu v Spojenom kráľovstve utrpel úraz a poberal tam nemocenské dávky, na Slovensku nemá úver, pôžičku, nie je vlastníkom bankového účtu; počas pobytu v Spojenom kráľovstve tam mal prechodný pobyt, býval v podnájme a na Slovensku nevlastní nehnuteľnosť na bývanie, pričom mu rodičia prisľúbili darovanie bytu, do ktorého investoval zarobené peniaze; žalobca zamestnaný na území Spojeného kráľovstva tam plnil daňové a odvodové povinnosti. Uvedené vyplývalo okrem iného aj z výpovedí žalobcu a jeho rodičov. Ďalej z listu príslušnej britskej inštitúcie vyplynulo, že bol tam subjektom sociálneho poistenia a platiteľom daní a bol klasifikovaný ako stály obyvateľ so zvyčajným miestom pobytu na území Spojeného kráľovstva. Sťažovateľ v napadnutom rozhodnutí poukázal na relevantnú právnu úpravu a uzavrel, že žalobca si centrum záujmov a ani bydlisko na území Slovenskej republiky počas zárobkovej činnosti v Spojenom kráľovstve nezachoval, preto nepovažoval jeho odvolanie za dôvodné a mal za to, že mu nevznikol nárok na dávku v nezamestnanosti.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

3. Proti napadnutému rozhodnutiu podal žalobca prostredníctvom právneho zástupcu na Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) žalobu.

4. Krajský súd po vykonanom pojednávaní vo veci napadnuté rozhodnutie i prvostupňové rozhodnutie rozsudkom zrušil a vec sťažovateľovi vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku uviedol, že správne orgány nevenovali dostatočnú pozornosť vyriešeniu primárnej otázky bydliska žalobcu napriek tomu, že žalobca predložil listiny preukazujúce trvalý pobyt v I., preukazujúce, že sa do miesta trvalého bydliska 2 až 3 krát ročne vracal a dovolenky a mimopracovné voľno trávil s rodičmi v ich byte v I., v mieste trvalého bydliska. Krajský súd mal za to, že tieto dôkazy správne orgány nevyhodnotili dostatočne vážne a dôsledne s poukazom na čl. 1 písm. j) a čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia. Sťažovateľ podľa súdu nevyhodnotil dôkazy a argumenty žalobcu s poukazom na ich váhu.

5. Podľa krajského súdu pojem bydlisko je potrebné chápať v širších súvislostiach, ako miesto, kde sa fyzická osoba trvalejšie združuje, kde je jej centrum záujmov, kde býva, pracuje, trávi čas v mimopracovnom čase. Krajský súd dospel k záveru, že vo veci nebol dostatočne zistený skutkový stav a rozhodnutia správnych orgánov nemožno považovať za presvedčivé a preskúmateľné práve pre nedostatok dôvodov. Vo veci podľa názoru súdu je sporná otázka tak členského štátu, ktorý má o nároku rozhodovať, ako aj je sporná otázka „bydliska“ a s tým súvisiacich väzieb žalobcu na území Slovenskej republiky počas výkonu jeho zárobkovej činnosti na území Spojeného kráľovstva.

6. Krajský súd mal za preukázané, že správne orgány dostatočne nevyhodnotili zistený skutkový stav veci, pretože v predmetnom konaní okrem samotného vyhlásenia pre účely posúdenia bydliska a

výpovede formou výsluchu žalobcu, na základe ktorých mali byť dostatočne preukázané väzby žalobcu na území Slovenskej republiky, sa nezaoberali vyhodnotením všetkých písomných dôkazov a všetkých vyhlásení a argumentov žalobcu, ktoré uvádzal v odvolaní, ako aj pri podaní nároku na dávku v nezamestnanosti. Dohoda medzi dotknutými inštitúciami Spojeného kráľovstva a Slovenskej republiky v čase rozhodovania sťažovateľa neexistovala.

7. Žalobca podľa krajského súdu poukázal na to, že počas výkonu zamestnania v Spojenom kráľovstve sa nepretržite vracal do miesta trvalého bydliska v I., kde bývali obidvaja jeho rodičia, prispieval na chod domácnosti rodičom a zároveň dôvodil tým, že má väzby na svoju rodinu, konkrétne na rodičov. Pritom väzby udržiaval pravidelnými návštevami, ktoré realizoval formou leteckých návštev na území Slovenskej republiky, aj keď pracovný život viedol v Spojenom kráľovstve, osobný a rodinný život spätý s trvalými väzbami bol zachovaný podľa názoru krajského súdu na území Slovenskej republiky, ktorej je stále štátnym občanom s trvalým bydliskom v Snine. Krajský súd mal za to, že vzťah k rodičom je totožný ako vzťah k prípadnej manželke a deťom, na ktorý často poukazuje správny orgán vo svojich rozhodnutiach.

8. Ďalej krajský súd argumentoval, že formuláre, ktoré sú obsahom administratívneho spisu a ktoré obsahujú odpovede na jednoduché a strohé otázky, sú prejavom nedostatočne zisteného skutkového stavu, pričom tieto formuláre považoval za nedostatočné, čo sa týka nároku na dávku v nezamestnanosti, a nemožno z nich jednoznačne a bezpochyby dospieť k záveru, že žalobca nesplnil základnú podmienku, ktorá bola v tomto konaní riešená a to bydlisko žalobcu. Preto mal krajský súd za to, že doby poistenia v nezamestnanosti v posudzovanom období boli splnené samotným preukázaním posudzovaného obdobia na území iného členského štátu, a túto dobu mal prvostupňový orgán posúdiť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti.

9. Sťažovateľ podľa krajského súdu vyvodil právne závery z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, pričom otázku rodinných väzieb posudzovali správne orgány len na základe uvedeného formularizovaného tlačiva a na základe jedinej výpovede žalobcu a jeho rodičov v odvolacom konaní potom, čo bolo pôvodné rozhodnutie prvostupňového orgánu zrušené. Tieto výpovede však ako dôkaz sťažovateľ práve s poukazom na to, že sa stotožnil s právnymi závermi prvostupňového správneho orgánu, dostatočne nevyhodnotil, ani mu nevenoval potrebnú vážnosť.

10. Krajský súd ďalej uviedol, že bolo potrebné sa venovať aj reálnym podmienkam bývania na území Spojeného kráľovstva a mali sa vyhodnotiť aj dôvody ukončenia pracovného pomeru a skončenia nájmu. Okrem toho mal súd za to, že aj napriek komunikácii obidvoch príslušných inštitúcií ku dohode nedošlo a teda podstatný a rozhodujúci bol v danom prípade úmysel osoby žalobcu, ktorý správne orgány nedostatočne a nesprávne vyhodnotili.

11. Krajský súd dospel k záveru, že odôvodnenia napadnutých rozhodnutí sú nepreskúmateľné, pretože zistenie skutkového stavu správnymi orgánmi bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, ako aj pre nedostatok dôvodov. Stručný odkaz na obsah citovaných ustanovení právnych predpisov, ktoré boli podkladom pre rozhodnutia správnych orgánov nepostačuje na to, aby mohol súd vysloviť, že vydané rozhodnutia boli vydané správne a v súlade so zákonom, pričom z týchto rozhodnutí správnych orgánov nevyplýva, akými konkrétnymi úvahami bol sťažovateľ ako odvolací orgán vedený pri hodnotení predložených dôkazov zo strany žalobcu a pri použití právnych predpisov, pričom obsah odôvodnenia nezodpovedá podľa názoru súdu náležitosti a rozhodnutie nebolo presvedčivo a individuálne zdôvodnené tak, aby bolo možné preskúmať jeho zákonnosť s prihliadnutím na jeho odôvodnenie a nie na obsah administratívneho spisu, ktorý je v tomto prípade podkladom rozhodnutia.

12. Krajský súd konštatoval, že bude potrebné postupovať tak, aby bol dôsledne zistený skutkový stav veci hlavne s poukazom a s dôrazom na posúdenie bydliska žalobcu a to podľa podmienok na pre posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti v zmysle európskeho práva.

III.

Kasačná sťažnosť žalovaného, vyjadrenie žalobcu

A)

13. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal žalovaný včas kasačnú sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že krajský súd porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia (§ 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.). Sťažovateľ navrhol zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie.

14. Uviedol, že mu chýba usmernenie zo strany krajského súdu, akým spôsobom mal doplniť skutkový stav, resp. v čom konkrétne pochybil a aké ďalšie úkony mal vykonať, pretože sa domnieva, že podnikol všetky kroky, aby mohol presne a úplne zistiť skutkový stav veci. Sťažovateľ poukázal na to, že trvalý pobyt žalobcu nebol sporný, ale pojem „bydlisko“ je odlišný a definuje ho čl. 1 písm. j) základného nariadenia ako miesto, kde osoba zvyčajne býva; žalobca sa takmer 10 rokov zdržiaval v Spojenom kráľovstve, kde mal stabilné zamestnanie. Nepochybný dôvod odchodu žalobcu do Spojeného kráľovstva, ale mal za to, že centrum jeho záujmov a bydlisko nezostali počas výkonu zárobkovej činnosti v Spojenom kráľovstve v Slovenskej republike. Poukázal na kritériá, podľa ktorých sa má prioritne posudzovať bydlisko dotknutej osoby, preto nesúhlasil s názorom krajského súdu (bod 59), že je rozhodujúci úmysel žalobcu, ak nedošlo k dohode príslušných inštitúcií. Inak by boli tieto kritériá nadbytočné a nerealizovateľné. Sumarizoval dôvody, ktoré uviedol aj v odôvodnení rozhodnutia (dĺžka pobytu, stabilita zamestnania, poberanie nemocenských dávok v Spojenom kráľovstve, osobný status žalobcu, nevlastnenie nehnuteľnosti na bývanie, frekvencia návratov na Slovensko, chýbajúci úver, pôžička a bankový účet na Slovensku, vyjadrenie britskej inštitúcie, že je stálym obyvateľom so zvyčajným miestom pobytu na území Spojeného kráľovstva). Jediným argumentom žalobcu tak zostáva, že má na Slovensku rodičov, s ktorými udržiaval kontakt. Sťažovateľ poukázal na pravidelnosť návratu len 1x ročne. Sťažovateľ poukázal na tvrdenie žalobcu, že sa vrátil na Slovensko kvôli zdravotným problémom s rukou, pričom sa pred návratom na územie Slovenskej republiky liečil približne 6 mesiacov v Spojenom kráľovstve. Sťažovateľ vyslovil domnienku, že nebyť týchto problémov, žalobca by ostal pracovať v Spojenom kráľovstve. Rovnako sa nestotožnil sťažovateľ s názorom krajského súdu, že vzťah k rodičom je totožný ako k prípadnej manželke a deťom, a že trvalé bydlisko s rodičmi je toho istého charakteru, ako v inom prípade bydlisko s prenájmom na dočasné užívanie.

15. Podľa sťažovateľa je obsah formulárov síce stručný, ale na základe odpovedí si správny orgán urobí celkový obraz o žiadateľovi, ktorý si spresní a ujasní formou výsluchu, z ktorej vyhotoví zápisnicu. Potom na základe týchto listín a iných dôkazov rozhodne o nároku na dávku. Sťažovateľ teda zohľadnil nielen celkovú dĺžku pobytu na území Spojeného kráľovstva, ale aj ďalšie skutočnosti uvedené v spise.

16. Pokiaľ ide o skúmanie reálnych podmienok bývania v mieste výkonu zamestnania, sťažovateľ mal za to, že tieto informácie by mal poskytnúť najmä žalobca. Poukázal tiež na to, že požiadal o vyjadrenie príslušnú britskú inštitúciu, ktorá sa vyjadrila, že žalobca je klasifikovaný ako stály obyvateľ so zvyčajným miestom pobytu v Spojenom kráľovstve. Napokon dôvodil, že vytýkané nedostatočné zistenie skutkového stavu bolo odstránené dodatočným výsluchom žalobcu a jeho rodičov.

B)

17. Z vyjadrenia žalobcu ku kasačnej sťažnosti vyplýva, že podľa jeho názoru krajský súd vec správne právne posúdil a vyhotovil správne a presvedčivé odôvodnenie rozsudku. Uviedol, že sťažovateľ mal zistiť skutočný stav veci tak, aby neboli žiadne pochybnosti o tom, či mal žalobca zachované bydlisko na území Slovenskej republiky. Poukázal na judikatúru českých súdov o bydlisku a navrhol zamietnuť kasačnú sťažnosť.

IV.

Právne názory kasačného súdu

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p., ďalej len „kasačný súd“ alebo „Najvyšší súd“) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote

(§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 455 S.s.p. nenariadil pojednávanie, preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a po neverejnej porade senátu jednomyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto podľa § 462 ods. 1 S.s.p. rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

19. Úlohou správneho súdu vo všeobecnosti je preskúmať postup a rozhodnutie správneho orgánu, pričom rozhodujúcim hľadiskom je ochrana subjektívnych práv účastníka konania (§ 2 ods. 1 S.s.p.). Tento cieľ sa realizuje predovšetkým prostredníctvom zisťovania zákonnosti výsledného rozhodnutia, vrátane dodržania predpísaného procesného postupu. Pritom sa prihliada na závažnosť porušenia jednotlivých právnych noriem a možný vplyv takéhoto porušenia na zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu. V tomto prípade krajský súd zrušil rozhodnutie pre nedostatočne zistený skutkový stav, jeho zlé vyhodnotenie a nedostatočné odôvodnenie. Preto je potrebné najmä posúdiť, či naozaj nemal sťažovateľ dostatočný skutkový podklad pre rozhodnutie, či pri hodnotení dôkazov nevybočil zo zákonných medzí a pravidiel logického uvažovania, a či z odôvodnenia rozhodnutia vyplývajú všetky relevantné skutočnosti a úvahy.

20. Kasačný súd nepovažuje za potrebné podrobne sa venovať každému detailu konania pred správnyimi orgánmi či pred krajským súdom a nadbytočne tak opakovať fakty, ktoré sú účastníkom konania dobre známe, ale v odôvodnení svojho rozhodnutia sa zameria na rozhodujúce skutočnosti. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že žalobca bol od 13.07.2015 zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie, uplatnil si nárok na dávku v nezamestnanosti, bezprostredne pred zaradením do evidencie nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy a v posudzovanom období posledných troch rokov pred zaradením do evidencie pracoval na území členského štátu Európskej únie, na území Spojeného kráľovstva.

21. V súdnej veci vznikol spor medzi žalobcom a sťažovateľom, ktorý sa týkal posúdenia otázky zachovania bydliska žalobcu na území Slovenskej republiky počas jeho činnosti ako zamestnanca na území Spojeného kráľovstva. Sťažovateľ dospel rovnako ako prvostupňový orgán k záveru, že si žalobca v relevantnom čase toto bydlisko nezachoval. Naopak žalobca v konaní pred krajským súdom tvrdil, že počas trvania zamestnania Spojenom kráľovstve mu zostalo bydlisko na území Slovenskej republiky a napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, neurčité a nezrozumiteľné.

22. Právny základ pre relevanciu tohto sporu vyplýva z článku 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia, v zmysle ktorého nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, pričom tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska. Takouto nezamestnanou osobou v zmysle čl. 65 ods. 2 je úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu.

23. Pokiaľ by teda žalobca v kritickom čase mal bydlisko na území Slovenskej republiky, mohol by poberať dávku v nezamestnanosti v zmysle slovenských právnych predpisov, ktorú by mu vyplácala Sociálna poisťovňa. V opačnom prípade by kvôli absencii doby poistenia v zmysle zákona o sociálnom poistení nárok na dávku nemal. Správne orgány skúmali uplatniteľnosť týchto ustanovení na situáciu žalobcu, dospeli však po vykonanom dokazovaní k záveru, že si žalobca počas výkonu práce na území Spojeného kráľovstva bydlisko na území Slovenskej republiky nezachoval.

24. Krajský súd zrušil obe rozhodnutia správnych orgánov s odôvodnením, že nevenovali dostatočnú pozornosť otázke bydliska žalobcu, nevyhodnotili riadne listiny o trvalom pobyte žalobcu, návraty na Slovensko v priebehu roka a to, že dovolenky trávil s rodičmi v mieste trvalého bydliska v I.. Krajský súd uviedol, že žalovaný bude povinný postupovať tak, aby bol dôsledne zistený skutkový stav a po doplnení dokazovania opätovne rozhodnúť a rozhodnutie náležite a presvedčivo odôvodniť.

25. Podľa názoru kasačného súdu krajský súd vec nesprávne právne posúdil, keď dospel k názoru, že odôvodnenia oboch rozhodnutí sú nepreskúmateľné a že zistenie skutkového stavu správnymi orgánmi nebolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci. Naopak je zrejmé, že o jedinej spornej otázke bydliska žalobcu správne orgány vykonali dostatočné zisťovanie skutkového stavu primeranými prostriedkami, zaobstarali si relevantné doklady a dokazovanie zavŕšili výsluchom žalobcu i jeho rodičov, čím doplnili informácie vyplývajúce z príslušného formulára; jednotlivé skutočnosti sú aj obsahom napadnutého rozhodnutia. Nie je známe, že by do úvah nezahrnuli niektoré zo zistených skutočností alebo tvrdení žalobcu. Všetky relevantné kritériá na určenie bydliska osoby sú aplikované na žalobcovu situáciu najmä na s. 5 napadnutého rozhodnutia.

26. V podstate jediným skutkovým protiargumentom žalobcu, ktorý zdôrazňuje aj krajský súd, je, že sa žalobca pravidelne vracal za rodičmi do miesta trvalého bydliska, na obdobie dvoch týždňov. Podľa kasačného súdu je potrebné vždy posudzovať situáciu žiadateľa komplexne a individuálne, čo sťažovateľ aj urobil. Nepochybne pri stabilnej zhruba desaťročnej pracovnej činnosti v stabilnom zamestnaní s relatívne trvalým ubytovaním, pri plnení si odvodových a daňových povinností v Spojenom kráľovstve, na zachovanie bydliska a centra záujmov na Slovensku nepostačuje zachovanie si evidovaného trvalého pobytu, čo je do veľkej miery len administratívna skutočnosť, ktorá často neodzrkadľuje realitu; a ani prirodzený kontakt s rodičmi a trávenie dovolení u nich v rozsahu približne dvoch týždňov v roku (frekvencia návštev rodičov vyplývajúca z výsluchov bola 1-3 krát ročne, hoci v napadnutom rozhodnutí sa uvádza raz ročne). Tieto fakty žalovaný zahrnul do svojich úvah a položil ich do protikladu k ostatným zisteným skutočnostiam. Hoci by sa mohol aj obširnejšie venovať vysvetľovaniu, prečo takéto návraty nepovažoval za dostatočné na zachovanie bydliska na území Slovenskej republiky, z rozhodnutia je zrejmé, že považoval už poukaz na nízku frekvenciu týchto kontaktov za dostatočne výstižný.

27. Aj kasačnému súdu bolo po oboznámení sa s napadnutým rozhodnutím zrejmé, prečo popri všetkých ostatných okolnostiach nasvedčujúcich, že žalobca mal bydlisko na území Spojeného kráľovstva, nepovažoval sťažovateľ za rozhodujúci dôkaz práve poznatok o spomenutých návratoch za rodičmi do miesta trvalého bydliska. Kasačný súd poukazuje aj na to, že posudzovanie bydliska a súvisiaceho centra záujmu je do značnej miery spojené aj s určitým kultúrnym predporozumením. Z poznania obvyklých životných situácií a ich variácií napokon vychádza aj aplikovaná európska legislatíva. Kasačný súd nepredpokladá, žeby žalobcovi v skutočnosti po prečítaní napadnutého rozhodnutia nebolo zrejmé, akými úvahami sa sťažovateľ riadil a prečo ho považoval za osobu, ktorá si počas pracovného pobytu nezachovala bydlisko na Slovensku.

28. Pre posúdenie toho, či mal žalobca zachované bydlisko na Slovensku, v byte svojich rodičov, nie je napokon ani rozhodujúce, že po skončení pracovného vzťahu sa žalobca vrátil na Slovensko a zarobené peniaze investoval do rodičovského bytu, pretože to sú všetko okolnosti nasledujúce až po skončení výkonu práce. Stanovisko sťažovateľa, že počas výkonu práce v inej členskej krajine si nezachoval bydlisko na Slovensku, je tak primerane odôvodnené a závery správnych orgánov nie sú v rozpore so zistenými skutočnosťami.

29. Nie je správne ani právne posúdenie krajského súdu, ktorý bez ďalšieho kladie na roveň vzťahy k rodičom a vzťahy k prípadnej manželke a deťom. Právne aj mravné povinnosti voči manželke a deťom sú, pokiaľ ide o spoločný život, hospodárenie, výchovu detí a priamu právnu povinnosť ich živiť, nepochybne zásadnejšie a vyžadujú si omnoho vyššiu životnú prioritu a nasadenie, ako pravidelný a celkom prirodzený kontakt s rodičmi, hoci aj voči nim má potomok právne i morálne záväzky. Napokon, ani prípadný fakt, že takýto pracovník má vo svojej krajine pôvodu manželku a deti, sám osebe ešte nepostačuje ako dôkaz zachovania jeho bydliska v tejto krajine. V prípade žalobcu však nič nenaznačovalo, že by jeho vzťah k rodičom bol na úrovni podobnej odkázanosti, ktorá by bola nezlučiteľná s čo i len dočasným faktickým prenesením jeho bydliska do Spojeného kráľovstva.

30. Krajský súd vec posúdil nesprávne aj v tom, keď uviedol, že má byť rozhodujúci úmysel žalobcu, keď nedôjde k dohode inštitúcií. Kasačný súd poukazuje na to, že úmysel žalobcu je v zmysle čl. 11

vykonávacieho nariadenia rozhodujúci len vtedy, keď sa nepodarí dosiahnuť dohodu medzi inštitúciami v prípade ich rozdielneho stanoviska. V súdenom prípade však aj britská aj slovenská inštitúcia dospeli k zhodnému záveru, že bydlisko žalobcu bolo v rozhodujúcom čase v Spojenom kráľovstve. Kasačný súd ďalej poznamenáva, že otázka bydliska je koncipovaná ako otázka faktická, ktorá je objektivizovaná až do tej miery, že niekedy ani úmysel (počiatočný alebo i trvajúci) a snaha dotknutej osoby nestačia na zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Na tieto účely nie je rozhodujúca na prvom mieste citová väzba k svojmu rodisku či rodičom, ani viac či menej určitý plán raz v budúcnosti sa opäť presťahovať do krajiny pôvodu, ale skutočné bydlisko, teda miesto, kde osoba zvyčajne býva (čl. 1, písm. j/ základného nariadenia). Odôvodnenie krajského súdu možno čítať aj tak, že pre nezachovanie bydliska na Slovensku by vyžadoval, že by sa musel žalobca takpovediac pevne rozhodnúť odsťahovať zo Slovenska navždy, odhlásiť sa z miesta trvalého pobytu a prípadne aj pretrhnúť kontakty s rodinou. Takýto výklad by však nezodpovedal ani účelu základného nariadenia a ani bežnej realite života.

31. Kasačný súd ďalej uvádza, že pokiaľ krajský súd svojím rozhodnutím vyzýva sťažovateľa na doplnenie dokazovania, mal by aspoň naznačiť okruh skutočností, ktoré treba ešte objasniť. Totiž žalovaný zhromaždil a vyhodnotil sumu dôkazov, ktorá mu umožnila urobiť záver obsiahnutý v napadnutom rozhodnutí, pričom nezostali nijaké rozumné pochybnosti. Nedá sa vylúčiť, že by mohol existovať aj ďalší dôkaz, ktorý by podporil tvrdenie žalobcu, avšak ani sám žalobca ďalšie dôkazy nenavrhol. Krajský súd uvádza, že treba zisťovať aj podmienky bývania v Spojenom kráľovstve, avšak žalobca nenaznačil, že by jeho tamojšie bývanie bolo špecifické niečím, čo by mohlo viesť k inému posúdeniu. Je zrejmé, že išlo o nájomné bývanie s kamarátmi, čo sa javí v miestnych podmienkach ako štandard pre mladého pracujúceho človeka bez záväzkov.

32. K obdobným záverom v skutkovo porovnateľných veciach dospela aj predchádzajúca judikatúra Najvyššieho súdu, napríklad rozsudky sp. zn. 10Sžsk/5/2016, 1Sžso/26/2016.

33. Krajský súd sa bude musieť vecou znovu zaoberať, zohľadniť vyššie uvedené korekcie niektorých jeho právnych názorov zo strany kasačného súdu a vec nanovo posúdiť. Prítom musí zohľadňovať aj hospodárnosť konania a prihliadať aj na mieru nedostatkov napadnutého rozhodnutia a reálne vyhliadky na odlišné rozhodnutie.

34. O trovách kasačného konania rozhodne krajský súd v novom konaní v zmysle § 467 ods. 3 S.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.